

MAŽOSIOS LIETUVOS SAUGOMŲ TERITORIJŲ DIREKCIJOS DARBUOTOJŲ TOLERANCIJOS KORUPCIJAI LYGIO 2023 METAIS NUSTATYMO REZULTATAS

Siekiant nustatyti Mažosios Lietuvos saugomų teritorijų direkcijos (toliau – Direkcija) darbuotojų bendrą požiūrį į korupciją, kiek paplitęs šis reiškinys įstaigoje, kokia darbuotojų patirtis ir santykis su galimomis korupcinio pobūdžio apraiškomis 2023 m. kovo mėn. buvo atliktas Direkcijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį, tolerancijos korupcijai nustatymo tyrimas. Šio tyrimo rezultatai padėjo įvertinti, ar Direkcijoje imamas pakankamai prevencinių priemonių kuriant ir įgyvendinant korupcijai atsparią aplinką, taip pat padės stebėti darbuotojų elgsenos ir sąmoningumo bei atsparumo korupcijai pokytį.

Direkcijos darbuotojų tolerancijos korupcijai nustatymo tyrimas buvo atliktas anoniminės apklausos užpildant ir pateikiant anketą būdu. Anketą sudarė 23 klausimai: 2 klausimai susiję su informacija apie apklausoje dalyvavusius darbuotojus; 12 klausimų skirti įvertinti apklausoje dalyvavusių darbuotojų žinias; 9 klausimai susiję su apklausoje dalyvavusių darbuotojų požiūriu į korupciją; 1 atviras klausimas, skirtas pateikti pasiūlymus ir pastabas dėl antikorpucinės aplinkos kūrimo tobulinimo Direkcijoje.

INFORMACIJA APIE APKLAUSOS DALYVIUS IR DALYVAVIMO AKTYVUMĄ

Anoniminės apklausos anketa buvo išsiųsta visiems 40 Direkcijos darbuotojų el. paštu. Anketą buvo galima užpildyti nuo 2023 m. kovo 24 d. iki 2023 m. kovo 31 d. imtinai. Apibendrinus apklausos rezultatus nustatyta, jog apklausoje iš 40 darbuotojų dalyvavo 18 asmenų.

Apklausos dalyvių darbo stažas saugomų teritorijų sistemoje

iki 1 m.	4
iki 3 m.	4
iki 5 m.	0
iki 10 m.	1
11 m. ir daugiau	9

Ar apklausos dalyviai eina vadovaujančias pareigas

Taip	3
Ne	15

APKLAUSOJE DALYVAVUSIŲ DARBUOTOJŲ ŽINIOS KORUPCIJOS PREVENCIJOS SRITYJE

Iš apklausoje pateiktų atsakymų matyti, jog didžioji dauguma joje dalyvavusių darbuotojų žino kaip elgtis ir kur kreiptis esant korupcijos apraiškoms, kur tokios informacijos ieškoti, bei kaip elgtis esant viešųjų ir privačių interesų konfliktui, gavus dovanas/neteisėtą atlygį: 17 darbuotojų atsakė, jog jiems yra žinoma ir aiški tvarka nusišalinant nuo tarnybinių pareigų atlikimo esant viešųjų ir privačių interesų konfliktui; 16 darbuotojų atsakė, jog jie žino, kokias dovanas pagal teisės aktus galima priimti atliekant tarnybines pareigas; 18 darbuotojų atsakė, jog jie žino kaip reikėtų elgtis kai duodamas/siūlomas neteisėtas atlygis. Atsakant į klausimą ar darbuotojams yra žinoma ir aišku, kada bei kokia tvarka deklaruojama darbuotojų atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla dėl rengiamų, svarstomų, priimamų/priimtų teisės aktų, 6 dalyviai atsakė neigiamai. Dalis jų nurodė, kad nežino kas yra lobistinė veikla. Didesnė dalis dalyvavusių apklausoje (14) žino, kokias korupcijos prevencijos priemonės vykdo Direkcija, jas įvardino (organizuojamos antikorpucinio švietimo paskaitos; tvirtinami ir vykdomi nustatytų korupcijos veiksmų valdymo planai; apklausų, siekiant nustatyti

darbuotojų toleranciją korupcijai, vykdymas; Direkcijos direktoriaus įsakymu patvirtinta dovanų politika; viešųjų pirkimų, korupcijos atvejų skelbimas įstaigos interneto svetainėje; viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nuostatų vykdymo kontrolė). Taip pat didžioji dalis dalyvavusių apklausoje (17) žino, kokiais būdais galima pranešti Direkcijai apie galimai rengiamus, padarytus ar daromus darbuotojų pažeidimus, jas įvardino (Raštu, telefonu ar el. paštu pranešti įstaigos vadovui, asmeniui, atsakingam už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą; kreiptis tiesiogiai į Specialiųjų tyrimų tarnybą; informuoti Valstybinę saugomų teritorijų tarnybą).

APKLAUSOJE DALYVAVUSIŲ DARBUOTOJŲ POŽIŪRIS Į KORUPCIJĄ

Mažesnioji dalis dalyvavusių apklausoje darbuotojų (8) mano, jog Direkcijoje galimi korupcijos pasireišimo atvejai. Apibendrinus jų atsakymus, korupcija gali pasireikšti viešųjų pirkimų, statybų derinimo ir teritorijų planavimo srityse, teikiant mokamas paslaugas. Didesnė dalis dalyvavusių apklausoje darbuotojų (13) nurodė, jog korupcijai pasireikšti turėtų įtakos maži atlyginimai, nepakankamai skaidrus sprendimų priėmimo mechanizmas (9), teisės aktų spragos (5), silpnas darbuotojų kontrolės mechanizmas (2). Didžioji dalis dalyvavusių apklausoje darbuotojų (15) praneštų apie korupcijos atvejį, o 3 darbuotojams – tai priklausytų nuo aplinkybių. Visi apklausoje dalyvavę darbuotojai nurodė, jog per pastaruosius metus, atliekant tarnybines pareigas jiems neteko susidurti su korupcija. Pastebėtina, jog 1 apklausos dalyvis nurodė, kad per pastaruosius kelis metus jam tapo žinomos konkrečių Direkcijos darbuotojų korupcinės veikos.

PASIŪLYMAI IR PASTABOS DĖL ANTIKORUPCINĖS APLINKOS KŪRIMO TOBULINIMO DIREKCIJOJE

5 apklausoje dalyvavę darbuotojai pateikė siūlymus ir/ar pastabas dėl antikorupcinės aplinkos kūrimo tobulinimo. Jie siūlė mažinti biurokratiją; didinti darbuotojų atlyginimus; viešinti korupcinio pobūdžio atvejus; sukurti animacinį filmuką apie korupciją, pakabinti plakatą.

APKLAUSOS REZULTATŲ APIBENDRINIMAS

• Pirmi metai Direkcijoje vykdytoje apklausoje dalyvavo 18, t. y. 45 proc. visų darbuotojų. Apklausoje dalyvavo tik 3 vadovaujančias pareigas einantys darbuotojai. Išskirtina ir tai, kad aktyviausiai apklausoje (9) dalyvavo darbuotojai, kurių darbo stažas saugomų teritorijų sistemoje yra 11 metų ir daugiau.

• 55 proc. darbuotojų nedalyvavo anoniminėje apklausoje.

• Didžioji dalis (nuo 89 iki 94 proc.) dalyvavusių apklausoje darbuotojų žino kaip elgtis ir kur kreiptis esant korupcijos apraiškoms, kur tokios informacijos ieškoti, bei kaip elgtis esant viešųjų ir privačių interesų konfliktui, gavus dovanas/neteisėtą atlygį.

• 33 proc. apklausoje dalyvavusių darbuotojų atsakė, jog jiems nėra žinoma ir aišku, kada bei kokia tvarka deklaruojama darbuotojų atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla dėl rengiamų, svarstomų, priimamų/priimtų teisės aktų.

• 89 proc. apklausoje dalyvavusių darbuotojų atsakė, jog jiems žinoma, kokias dovanas galima priimti atliekant tarnybines pareigas.

• Apie Direkcijos vykdomas korupcijos prevencijos priemones žino ir jas galėjo įvardinti 80 proc. apklausoje dalyvavusių darbuotojų.

• Didesnės daugumos apklausoje dalyvavusių darbuotojų žinios yra pakankamos, kadangi darbuotojai žino kur kreiptis susidūrus su korupcijos apraiškomis, kur tokios informacijos ieškoti, bei kaip elgtis esant viešųjų ir privačių interesų konfliktui, gavus dovanas/neteisėtą atlygį. Didžioji dalis darbuotojų yra susipažinę su Direkcijos vidaus tvarkomis dėl korupcijos prevencijos įgyvendinimo.

• Tačiau yra dalis apklausoje dalyvavusių darbuotojų, kurie nežino, kada bei kokia tvarka deklaruojama darbuotojų atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla dėl rengiamų, svarstomų, priimamų/priimtų teisės aktų (33 proc.), kokias dovanas galima priimti atliekant tarnybines pareigas

(11 proc.), kokia tvarka reikėtų nusišalinti nuo tarnybinių pareigų atlikimo esant viešųjų ir privačių interesų konfliktui (6 proc.), kokias Direkcija vykdo korupcijos prevencijos priemonės (22 proc.), kokių būdu galima pranešti apie galimai rengiamus, padarytus ar daromus pažeidimus (6 proc.). Tai liudija, jog ši dalis darbuotojų, susipažindama su Direkcijoje esančiomis vidaus tvarkomis ir už tai pasirašydama, šių tvarkų, galimai, neskaito. Taip pat ši dalis darbuotojų nesidomi Direkcijos internetinėje svetainėje patalpinta informacija, jos neskaito.

- Didžioji dalis apklausoje dalyvavusių darbuotojų yra apsisprendusi pranešti apie jiems žinomą korupcijos atvejį (83 proc.), o likusiosios apklausoje dalyvavusios darbuotojų dalies (17 proc.) apsisprendimas dėl pranešimo priklausytų nuo aplinkybių.

- 100 proc. apklausoje dalyvavusių darbuotojų per pastaruosius metus, atliekant tarnybines pareigas, neteko susidurti su korupcijos apraiškomis.

- Direkcijos darbuotojai išskyrė veiklos sritis, kuriose, jų manymu, egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė: viešųjų pirkimų, teritorijų planavimo, statybų derinimo srityse, teikiant mokamas paslaugas.

PASIŪLYMAI IR SIEKTINOS REIKŠMĖS

Skatinant, didinant visų darbuotojų antikorupcinį sąmoningumą ir korupcijos apraiškų netoleravimą tikslinga 2023 m. organizuoti daugiau mokymų korupcijos prevencijos temomis, kuriuose būtų kuo daugiau praktinių pavyzdžių/užduočių.

Direkcijos vadovybei siūlytina skatinti visus darbuotojus dalyvauti minimuose mokymuose, gilintis į teikiamą informaciją bei netoleruoti korupcijos apraiškų.

Atsižvelgiant į apklausos metu Direkcijos darbuotojų įvardintas rizikingiausias veiklos sritis (viešųjų pirkimų, statybų derinimo, teritorijų planavimo srityse, teikiant mokamas paslaugas) tikslinga joms skirti didesnę dėmesį, atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą ir (ar) įvertinti nustatytų korupcijos rizikos veiksnių valdymą jose.

Siekiant tikslesnės ir išsamesnės informacijos darbuotojų tolerancijos korupcijai Direkcijoje klausimu ateinančių metų apklausai siūlytina parengti patikslintą/papildytą galimai naujais klausimais ir atsakymų variantais Direkcijos darbuotojų anoniminę apklausos anketą.

Parengė
Bendrujų reikalų skyriaus vedėjas
Michailas Denisenko